

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره دوازدهم - سال اول

شماره ثبت ۲۵۲

عادی

طرح گزیر نظام بانکی (حل و فصل مسئله بانک های ناسالم)

کمیسیون های ارجاعی

	اصلی:
	فرعی: -

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۵۵ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

یکی از دلایل تورم مزمن و همچنین عدم قدرت تأمین مالی تولید در کشور، وجود بانکهای ناسالم و ادامه عملکرد ناسالم نظام بانکی است که خود را در کاهش ارزش پولی ملی، بی ثباتی اقتصاد کلان و کاهش رشد اقتصادی نمایانگر نموده است. به طور خاص، اصلاح نظام بانکی به شکل حل و فصل بانکهای ناسالم از بسترهای اولیه و ضروری کاهش سطح تورم است. با وجود آنکه قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی مقدمه و امکان مناسبی برای مواجهه با بانکهای ناسالم و نظارت بر عملکرد بانکها فراهم نموده، اما احکام ضروری مانند قواعد ناظر به حل و فصل بانکهای ناسالم در این قانون تصریح نشده است. به همین دلیل، ضروری است تا احکام قانونی مورد نیاز برای اصلاح نظام بانکی در این طرح در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گیرد.

میثم ظهوریان ابوترابی - حسنعلی اخلاقی امیری - رمضان رحیمی دشتلوئی - عبدالحکیم آق ارکاکلی - صدیف بدری - مهدی فلاح - عبدالجلال ایری - مهدی طغیانی - منصور علیمردانی - روح اله متفکرآزاد - علی گُرد - بهنام سعیدی - عباس بیگدلی - محمدرسول شیخی زاده - جمشید قائم مقام - عمر علیپورآقدم - محمدرضا احمدی سنگر - نصراله پژمان فر - حسین حق وردی - سیدمحمد پاک مهر - بهروز محبی نجم آبادی - فرامرز شاهسواری - سیدمحمود نبویان - علی خضریان - فاطمه محمدیگی - امیرحسین ثابتی منفرد - ابوالفضل ابوترابی - محمد رستمی - فریدون همتی - کامران غضنفری - غلامرضا توکل شوریجه - مالک شریعتی نیاسر - اکبر رنجبرزاده - محمدصالح جوکار - علیرضا عباسی - سیدعلی یزدی خواه - علی شیرین زاد - کمال حسین پور - غلام رضا شریعتی اندراتی - یاسر اسلام دوست کاربندی - حمید رسائی - فتح الله حسینی - علی احمدی - احسان عظیمی راد - زینب قیصری - علی اصغر نخعی راد - علیرضا سلیمی - سیدفرید موسوی - حبیب

قاسمی - مہدی کوچک زادہ - محمد خوش سیما - موسی احمدی - امیر حسین بانکی پور فرد - جلیل
مختار - حسینعلی حاجی دلیگانی

عنوان طرح: طرح گزیر نظام بانکی (حل و فصل مسئله بانک های ناسالم)

فصل اول- تعاریف و اهداف

ماده ۱- اختصارات و اصطلاحات بکاررفته در این قانون، در معانی مشروح ذیل است:

الف- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ب- هیأت عالی: هیأت عالی بانک مرکزی.

ج- رئیس کل: رئیس کل بانک مرکزی.

د- معاون تنظیم‌گری و نظارت: معاون تنظیم‌گری و نظارت بانک مرکزی.

ه- شورای تنظیم‌گری و نظارت بانکی: شورای تنظیم‌گری و نظارت بانکی بانک مرکزی.

و- شورای فقهی: شورای فقهی بانک مرکزی.

ز- شبکه بانکی: مجموعه مؤسسات اعتباری که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی به انجام عملیات بانکی اشتغال دارند.

ح- مؤسسه اعتباری: شخص حقوقی که با مجوز بانک مرکزی یا به موجب قانون، تحت عنوان «بانک» یا «مؤسسه اعتباری غیربانکی» به انجام عملیات بانکی مبادرت می‌نماید.

ط- گروه مؤسسه اعتباری: شامل مؤسسه اعتباری و سایر اشخاص حقوقی است که به تشخیص شورای تنظیم‌گری و نظارت بانکی بتوانند مؤسسه اعتباری را در معرض مخاطره حائز اهمیت قرار دهند. شرکت‌های تابعه و وابسته مؤسسه اعتباری، در صورتی که مؤسسه اعتباری مالک حداقل ده درصد (۱۰٪) سهام آن شرکت بوده یا به تشخیص بانک مرکزی، حداقل یک‌عضو هیأت مدیره شرکت مزبور توسط مؤسسه اعتباری تعیین شده‌باشد، جزء گروه مؤسسه اعتباری هستند.

ی- عملیات بانکی: دریافت سپرده از اشخاص حقیقی یا حقوقی و اعطای تسهیلات یا ایجاد اعتبار.

ک- خدمات بانکی: مجموعه اقداماتی غیر از عملیات بانکی است نظیر نگهداری و نقل و انتقال وجوه، صدور ضمانتنامه و گشایش اعتبار اسنادی، خرید و فروش ارز، اجاره صندوق امانات و نظائر آن‌ها که مؤسسه اعتباری می‌تواند در چهارچوب قوانین مربوط به مشتریان ارائه دهد و در قبال آن کارمزد دریافت کند.

ل- فراگیری مالی: منظور از فراگیری مالی، گسترش دسترسی عادلانه خانوارها و واحدهای اقتصادی (تولیدی، تجاری و خدماتی)، به‌ویژه کسب و کارهای کوچک و متوسط، به انواع عملیات و خدمات بانکی، شامل امکان سپرده‌گذاری و دریافت تسهیلات، متناسب با نیاز خانوارها و واحدهای اقتصادی است.

م- اشخاص تحت نظارت: کلیه مؤسسات اعتباری، صندوق‌های قرض‌الحسنه، تعاونی‌های اعتبار و سایر مؤسسات سپرده‌پذیر، شرکتهای واسپاری (لیزینگ)، صرافی‌ها، شرکتهای مدیریت دارایی‌های مؤسسات اعتباری، شرکتهای اعتبارسنجی ارائه‌دهنده خدمات به مؤسسات اعتباری و سایر اشخاصی که به انجام عملیات یا ارائه خدمات بانکی و ارائه ابزارهای پرداخت، اشتغال دارند، در این قانون، با عنوان «اشخاص تحت نظارت» یاد می‌شوند. تشخیص مصادیق، بر عهده بانک مرکزی است.

ن- اشخاص مرتبط: در این قانون هر جا عبارت «اشخاص مرتبط» به کار رفته، منظور، «اشخاص مرتبط» با مؤسسه اعتباری است. «اشخاص مرتبط»، اشخاص حقیقی یا حقوقی هستند که واجد رابطه مالکیتی مؤثر مستقیم یا غیرمستقیم (ولو با چند واسطه)، نمایندگی (اعم از نمایندگی قراردادی، قانونی و قضائی)، مدیریتی یا شراکت تجاری با مؤسسه اعتباری بوده، یا دارای قرابت نسبی یا سببی (طبقه اول یا درجه یک از طبقه دوم) با سهامداران مؤثر یا مدیران مؤسسه اعتباری باشند. تشخیص مصادیق، بر عهده بانک مرکزی است.

س- مالک واحد: مالک واحد به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی به‌طور مستقل یا بیش از یک شخص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌شود که به تشخیص بانک مرکزی و در قالب دستورالعمل شورای پول و اعتبار، دارای روابط مالی، خویشاوندی (سببی یا نسبی)، نیابتی یا مدیریتی با یکدیگر می‌باشند.

ع- سهامدار مؤثر: «مالک واحد»ی است که به تشخیص بانک مرکزی، یک یا چند عضو هیأت‌مدیره مؤسسه اعتباری توسط او انتخاب می‌شود.

ف- ذی‌نفع واحد: به دو یا چند شخص حقیقی و یا حقوقی برخوردار از روابط خویشاوندی، نمایندگی، مالکیتی، مدیریتی، مالی، کنترلی و مانند آن گفته می‌شود که دارای منافع مشترک بوده و متقابلاً، زیان یا مشکلات مالی یکی از آن اشخاص، به شخص یا اشخاص دیگر منتقل می‌شود. ویژگی‌های ذی‌نفع واحد در قانون بیان می‌شود و تعیین مصادیق آن در چهارچوب قانون بر عهده بانک مرکزی است.

ص- بازسازی: مجموعه اقداماتی که مؤسسه اعتباری باید حسب درخواست بانک مرکزی در چهارچوب این قانون و به‌منظور بازیابی سلامت مالی یا بهبود شاخصهای احتیاطی خود انجام دهد.

ق- گزیر: مجموعه اقداماتی که تحت راهبری بانک مرکزی به‌منظور صیانت از منافع عموم و حفظ ثبات مالی در مؤسسات اعتباری که با ناترازی مواجه شده یا در معرض ورشکستگی قرار گرفته‌اند، در چهارچوب قانون، اجراء می‌شود.

ر- قانون بانک مرکزی: قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۳۰/۰۳/۱۴۰۲ مجلس شورای اسلامی که در ۱۷/۰۸/۱۴۰۲ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

ماده ۲- مؤسسات اعتباری غیردولتی موظفند به میزانی که هیأت عالی مقرر می کند و در اساسنامه آنها درج می شود، اوراق «گواهی سپرده بلندمدت قابل تبدیل به سهام» منتشر کنند. ویژگی های اوراق مذکور و شرایط و نحوه انتشار آنها توسط بانک مرکزی پیشنهاد می شود و به تصویب هیأت عالی بانک مرکزی و شورای عالی بورس می رسد. اوراق «گواهی سپرده سرمایه گذاری بلندمدت قابل تبدیل به سهام» در شرایط خاص، مطابق احکام مذکور در فصل دهم این قانون، به سهام تبدیل می شود.

تبصره: مؤسسات اعتباری باید آخرین نسخه اساسنامه خود را بر روی پایگاه اطلاع رسانی خود قرار دهند.

فصل دوم- حسابرس مستقل و بازرس قانونی

ماده ۳-

الف- سازمان حسابرسی، به موجب این قانون، به عنوان حسابرس مستقل و بازرس قانونی مؤسسات اعتباری دولتی تعیین می شود. حسابرس مستقل و بازرس قانونی مؤسسات اعتباری غیردولتی از میان سازمان حسابرسی و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران که مورد تأیید بانک مرکزی و سازمان بورس و اوراق بهادار باشند، انتخاب می گردد.

ب- مؤسسه اعتباری نمی تواند حسابرس مستقل و بازرس قانونی را که برای چهار سال متوالی، حسابرسی آن را بر عهده داشته است، برای دوره بعدی به عنوان حسابرس مستقل و بازرس قانونی انتخاب نماید. سازمان حسابرسی از شمول این بند مستثنی است، ولی اشخاصی که از طرف سازمان حسابرسی، حسابرسی یک مؤسسه اعتباری را بر عهده دارند، مشمول حکم این بند هستند.

ج- اشخاص حقیقی یا حقوقی که در امر حسابرسی مؤسسه اعتباری دخالت دارند نباید سهامدار، مدیر، کارمند یا نماینده آن مؤسسه اعتباری بوده و خارج از قرارداد حسابرسی مربوط، از مؤسسه اعتباری و جوهی تحت عنوان پاداش، حق الزحمه و مانند آن دریافت کنند. در صورت احراز موارد فوق توسط معاون نظارت و تنظیم گری، مرتکب علاوه بر عزل، به پرداخت دوبرابر دریافتی غیرقانونی به نفع صندوق ضمانت سپرده ها محکوم می شود. این حکم در مورد افرادی هم که به عنوان نماینده یا مأمور سازمان حسابرسی، در امر

حسابرسی مؤسسات اعتباری دخالت دارند، جاری است. محکوم علیه، می تواند در چهارچوب ماده (۲۲) قانون بانک مرکزی نسبت به تصمیم معاون تنظیم گری و نظارت اعتراض کند.

د-برکناری حسابرس مستقل و بازرس قانونی پیش از اتمام مدت قرارداد، منوط به اخذ موافقت بانک مرکزی است. در صورت عزل حسابرس مستقل و بازرس قانونی مؤسسه اعتباری، معاون تنظیم گری و نظارت موظف است حسابرس مستقل و بازرس قانونی جایگزین را تا انتخاب حسابرس مستقل و بازرس قانونی جدید توسط مجمع عمومی مؤسسه اعتباری، به صورت موقت منصوب کند.

ه- حسابرس مستقل و بازرس قانونی مؤسسه اعتباری و افرادی که به عنوان نماینده آنها در امر حسابرسی مؤسسات اعتباری دخالت دارند، موظفند موارد زیر را فوراً به بانک مرکزی گزارش نمایند:

۱. عدم اجرا، یا اجرای ناقص حکم مذکور در ماده ۵ این قانون در خصوص نحوه ثبت، نگهداری و گزارش داده ها، اطلاعات و اسناد بانکی؛

۲. تهیه صورت های مالی مخدوش و غیرواقعی توسط مؤسسه اعتباری؛

۳. خودداری مؤسسه اعتباری از ارائه داده ها، اطلاعات و اسناد مورد درخواست حسابرس مستقل و بازرس قانونی، و ناظران بانک مرکزی؛

۴. تنظیم قراردادها به صورت غیرواقعی یا غیردقیق؛

۵. هرگونه رفتاری که مانع از اظهار نظر دقیق و جامع حسابرس مستقل و بازرس قانونی در خصوص صورت های مالی مؤسسه اعتباری شود.

۶. تخلف از سایر قوانین مربوطه؛

۷. عدم رعایت مقررات و دستورالعمل های ابلاغی بانک مرکزی؛

و-معاون تنظیم گری و نظارت موظف است در صورتی که احراز کند حسابرس مستقل و بازرس قانونی یا افراد وابسته به آن در اجرای حکم مذکور در بند (ه) این ماده قصور یا تقصیر نموده اند، در هیأت انتظامی بانک مرکزی علیه متخلف اقامه دعوی نماید. متخلف برای اولین بار به محرومیت از فعالیت حرفه ای به مدت یک سال، و در صورت تکرار، به محرومیت دائمی از فعالیت حرفه ای محکوم می شود. در صورتی که احراز شود عدم انجام وظایف مذکور در بند (ه) این ماده توسط مدیران یا کارکنان حسابرس مستقل و بازرس قانونی مؤسسه اعتباری، عامدانه و ناشی از تبانی با سهامداران، مدیران یا کارکنان مؤسسه اعتباری بوده است، مرتکب علاوه بر محرومیت از فعالیت حرفه ای، به تمام یا بخشی از مجازات تعزیری درجه پنج ماده ۱۹ قانون مجازات اسلامی محکوم می شود. این حکم در مورد مدیران و کارکنان مؤسسه اعتباری که قصور یا تقصیری در اجرای بند (ه) نموده اند نیز جاری است.»

فصل سوم- نظارت بر ثبت داده‌ها و تهیه گزارش‌های مالی

ماده ۴-

الف- مؤسسه اعتباری موظف است عملیات جمع‌آوری، ثبت و پردازش داده‌های مالی را با رعایت موارد زیر انجام دهد:

۱. ثبت کلیه داده‌های مرتبط با عملیات و خدمات بانکی فوراً، به صورت صحیح و مطابق با دستورالعمل ابلاغی بانک مرکزی انجام شده و هرگونه تغییر و اصلاح در داده‌های ثبت شده قابل مشاهده و ردیابی باشد.

۲. هرگونه ثبت داده یا تغییر و اصلاح آن، با درج شناسه یکتای تراکنش همراه باشد. ثبت داده یا تغییر و اصلاح آن، بدون درج شناسه یکتا فاقد اعتبار است.

۳. امکان جست‌وجو و بازیابی سریع داده‌ها و اطلاعات مبتنی بر آن در سطوح مختلف (شعبه، هیأت مدیره و هیأت عامل مؤسسه اعتباری و بانک مرکزی) وجود داشته و دسترسی متناسب با هر سطح در نظر گرفته شود. دسترسی بانک مرکزی باید در بالاترین سطح تعریف شود.

ب- ثبت هرگونه تراکنش در سامانه داخلی مؤسسه اعتباری از جمله: دریافت و بازپرداخت سپرده، پرداخت تسهیلات و دریافت اقساط، خرید انواع دارایی، پرداخت هزینه‌های جاری مؤسسه اعتباری، پرداخت سود نقدی به سهامداران مؤسسه اعتباری، پرداخت مالیات و سایر دریافت‌ها و پرداخت‌های مؤسسه اعتباری، بدون درج شناسه یکتای تولیدشده توسط سامانه حاکمیتی بانک مرکزی ممنوع و فاقد اعتبار است. مؤسسات اعتباری باید سامانه‌های داخلی خود را به گونه‌ای تنظیم کنند که امکان ثبت تراکنش بدون درج شناسه یکتای تولیدشده توسط سامانه حاکمیتی بانک مرکزی وجود نداشته باشد. ثبت شناسه یکتای تراکنش در سامانه داخلی باید به صورت برخط و به صورت خدمت مبتنی بر وب انجام شود.

ج- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است با ایجاد کمیته فناوری اطلاعات به عنوان یکی از کمیته‌های حاکمیت شرکتی مؤسسه اعتباری، از اجرای دقیق احکام این بند و دستورالعمل‌های ابلاغی بانک مرکزی در زمینه ثبت و پردازش داده‌های بانکی اطمینان حاصل کند.

د- مؤسسه اعتباری موظف است اطلاعات مربوط به افتتاح و انسداد حساب‌های مشتریان، اطلاعات مربوط به گشایش اعتبارات اسنادی و صدور ضمانت‌نامه، کلیه قراردادهای مالی مؤسسه اعتباری و سایر اطلاعات مورد نظر بانک مرکزی را در سامانه‌های حاکمیتی بانک مرکزی بارگذاری کند.

ه- صورت‌های مالی مؤسسه اعتباری باید مطابق دستورالعملی که به تصویب هیأت عالی می‌رسد، تهیه و قبل از تصویب در مجمع عمومی مؤسسه اعتباری، به بانک مرکزی ارسال شود. صورت‌های مالی مؤسسه اعتباری و سایر گزارش‌های مالی باید به داده‌ها و اطلاعاتی که مطابق بند (الف) این ماده ثبت شده، قابل استناد بوده و با استفاده از همان داده‌ها قابل راستی‌آزمایی باشد. برگزاری مجمع عمومی مؤسسه اعتباری منوط به بررسی صورت‌های مالی و صدور اجازه برگزاری مجمع عمومی توسط بانک مرکزی است. صورت‌های مالی تلفیقی «گروه مؤسسه اعتباری» نیز باید مطابق دستورالعمل ابلاغی بانک مرکزی تهیه و به بانک مرکزی ارسال شود. شرکت‌های تابعه و وابسته مؤسسه اعتباری موظفند داده‌ها، اطلاعات و اسناد مورد نظر بانک مرکزی را که مبین عملکرد و وضعیت مالی «گروه مؤسسه اعتباری» است، به هیأت مدیره مؤسسه اعتباری ارائه کنند و زمینه دسترسی ناظران و بازرسان بانک مرکزی به داده‌ها، اطلاعات و اسناد موردنظر را به صورت الکترونیکی و فیزیکی فراهم نمایند. دستورالعمل نظارت یکپارچه بر مؤسسات اعتباری به تصویب هیأت عالی می‌رسد. نظارت یکپارچه بانک مرکزی، نافی مسئولیت سایر مراجع نظارتی، از جمله سازمان بورس و اوراق بهادار نیست.

و- مؤسسه اعتباری موظف است اسناد و دفاتر خود اعم از فیزیکی و الکترونیکی را مطابق دستورالعملی که به تصویب هیأت عالی می‌رسد، نگهداری کند. اسنادی که مطابق دستورالعمل مذکور به صورت الکترونیکی ایجاد شده باشند، در دادگاه‌ها و سایر مراجع قانونی حکم اصل اسناد را دارند.

فصل چهارم- ذخیره‌گیری و ایجاد اندوخته‌های قانونی و احتیاطی

ماده ۵-

الف- به منظور جلوگیری از ایجاد دارایی موهوم و شناسایی سود غیرواقعی، مؤسسات اعتباری موظفند برای کلیه مطالبات و تعهدات خود مطابق بندهای (ب) تا (ح) این ماده، «ذخیره‌گیری عمومی»، «ذخیره‌گیری نوعی» و «ذخیره‌گیری اختصاصی» انجام دهند.

ب- میزان ذخیره‌گیری عمومی در چهارچوب دستورالعمل مصوب هیأت عالی به پیشنهاد کمیته خطر (ریسک)، توسط هیأت مدیره مؤسسه اعتباری تعیین می‌شود. ذخیره‌گیری عمومی باید نسبت به همه مطالبات و تعهدات مؤسسه اعتباری انجام شود و حداقل آن متناسب با وضعیت اقتصادی کشور توسط هیأت عالی تعیین می‌گردد.

ج- مؤسسه اعتباری موظف است علاوه بر ذخیره‌گیری عمومی، برای انواعی از مطالبات و تعهدات که خطر (ریسک) آن‌ها بیشتر از سایر انواع ارزیابی می‌شود، ذخیره‌گیری نوعی انجام دهد. هیأت عالی می‌تواند برای هرنوع از تسهیلات و تعهدات، حداقل ذخیره نوعی را تعیین کند.

د- مؤسسه اعتباری موظف است برای مطالبات و تعهدات کلان، به تفکیک و متناسب با خطر (ریسک) هر مورد، ذخیره‌گیری اختصاصی انجام دهد. ارزش و نقدشوندگی وثائق و نوع تضمین دریافتی باید در تعیین میزان ذخیره اختصاصی مورد توجه قرار گیرد. حداکثر سه سال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، ذخیره‌گیری اختصاصی برای کلیه مطالبات و تعهدات مؤسسه اعتباری - اعم از کلان و غیرکلان - الزامی خواهد بود. پس از آن، مؤسسه اعتباری موظف است هم‌زمان با اعطای تسهیلات یا قبول تعهد، زیان احتمالی ناشی از نکول مشتری را براساس داده‌های شرکت‌های اعتبارسنجی و مؤسسات رتبه‌بندی معتمد بانک مرکزی محاسبه و به‌عنوان هزینه شناسایی کند. بانک مرکزی موظف است در مهلت یادشده زمینه اجرای این بند را از طریق توسعه نظام سنجش اعتبار در صنعت بانکداری کشور فراهم نماید.

ه- برآورد خطر (ریسک) مطالبات و تعهدات مؤسسه اعتباری و محاسبه ذخیره عمومی، ذخیره نوعی و ذخیره اختصاصی آن‌ها، در چهارچوب دستورالعمل‌های ابلاغی بانک مرکزی توسط واحد خطر (ریسک) مؤسسه اعتباری انجام می‌شود. برآوردها و محاسبات مربوط به انواع ذخیره‌گیری باید به تأیید کمیته خطر (ریسک) و تصویب هیأت مدیره مؤسسه اعتباری برسد.

و- مؤسسه اعتباری موظف است در صورت تغییر در اوضاع اقتصادی یا وضعیت مشتریان، محاسبات مربوط به انواع ذخیره‌گیری را مورد بازنگری قرار دهند.

ز- در صورت تبدیل تعهد به مطالبات، یا ورود مطالبات جاری به سرفصل مطالبات غیرجاری، مؤسسه اعتباری موظف است همه انواع ذخیره‌گیری مربوط به آن را در چهارچوب دستورالعمل ابلاغی بانک مرکزی افزایش دهد.

ح- ذخیره‌گیری‌هایی که در چهارچوب این ماده انجام شده‌باشد، به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته می‌شود.

ط- میزان و نحوه ایجاد اندوخته قانونی مؤسسه اعتباری توسط هیأت عالی تعیین می‌شود. اندوخته قانونی نباید از بیست درصد (۲۰٪) سود ویژه سالانه مؤسسه اعتباری کمتر باشد. وضع اندوخته قانونی به‌میزان مذکور، تا زمانی که مجموع اندوخته قانونی مؤسسه اعتباری به اندازه سرمایه ثبت شده آن برسد، الزامی است. از آن پس، منظور نمودن اندوخته قانونی به میزان ده درصد (۱۰٪) سود ویژه سالانه الزامی، و بیشتر از آن اختیاری است.

ی- حداقل میزان اندوخته احتیاطی مؤسسه اعتباری و نحوه ایجاد آن توسط هیأت عالی تعیین می‌شود.

ک- عدم وضع و نگهداری اندوخته‌ها و ذخائر موضوع این ماده مشمول مجازات مذکور در اجزاء (۲) به بعد بند (ب) ماده (۲۳) قانون بانک مرکزی است.

فصل پنجم- کفایت سرمایه

ماده ۶- در محاسبه نسبت کفایت سرمایه مؤسسه اعتباری، رعایت موارد زیر الزامی است:

الف- در صورتی که ذخیره‌گیری مؤسسه اعتباری از حداقل ذخیره‌گیری که براساس دستورالعمل‌های بانک مرکزی باید انجام شود، کمتر باشد، بانک مرکزی موظف است در محاسبه نسبت کفایت سرمایه مؤسسه اعتباری، به میزان کمبود ذخیره‌گیری، از سرمایه اصلی مؤسسه اعتباری کسر نماید.

ب- در صورتی که میزان اندوخته قانونی یا احتیاطی مؤسسه اعتباری از حداقلی که در قانون یا دستورالعمل ابلاغی بانک مرکزی مقرر شده، کمتر باشد، بانک مرکزی موظف است در محاسبه نسبت کفایت سرمایه مؤسسه اعتباری، به میزان کمبود اندوخته‌ها، از سرمایه اصلی مؤسسه اعتباری کسر نماید.

ج- مطالبات و تعهدات کلان مؤسسه اعتباری که خارج از حدود و دستورالعمل‌های ابلاغی بانک مرکزی ایجاد شده باشد و مانده بدهی «اشخاص مرتبط» به کلیه مؤسسات اعتباری، از سرمایه اصلی کسر می‌شود.

در محاسبه نسبت کفایت سرمایه، ضریب خطر (ریسک) مطالبات مؤسسه اعتباری از دولت و شرکت‌های دولتی در صورتی که در قالب اوراق مالی اسلامی منتشره از سوی خزانه و قابل معامله در بازار باشد، صفر، و در غیر این صورت، مشابه مطالبات از بخش غیردولتی در نظر گرفته می‌شود. احکام مذکور در این بند و بند (پ) مطابق زمان‌بندی مصوب هیأت عالی، به تدریج تا پایان قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱/۳/۱۴۰۳ [۱] پیشرفت عملیاتی می‌شود.

د- تعاریف انواع نسبت کفایت سرمایه از نظر این قانون به شرح زیر است:

۱. نسبت کفایت سرمایه مناسب: نسبت کفایت سرمایه برابر یا بالاتر از «حداقل نسبت کفایت سرمایه»؛

۲. نسبت کفایت سرمایه قابل قبول: نسبت کفایت سرمایه کمتر از «حداقل نسبت کفایت سرمایه» تا دو واحد درصد؛

۳. نسبت کفایت سرمایه نامناسب: نسبت کفایت سرمایه کمتر از «حداقل نسبت کفایت سرمایه» از دو تا چهار واحد درصد؛

۴. نسبت کفایت سرمایه بحرانی: نسبت کفایت سرمایه کمتر از «حداقل نسبت کفایت سرمایه» از چهار تا شش واحد درصد؛

۵. نسبت کفایت سرمایه به شدت بحرانی: نسبت کفایت سرمایه کمتر از «حداقل نسبت کفایت سرمایه» به میزان بیشتر از شش واحد درصد.

«حداقل نسبت کفایت سرمایه» توسط هیأت عالی تعیین می شود.

ه- دستورالعمل اجرائی این ماده به پیشنهاد معاون تنظیم‌گری و نظارت، به تصویب هیأت عالی می‌رسد.

و- در صورتی که نسبت کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری دولتی کمتر از نسبت کفایت سرمایه «مناسب» باشد، دولت موظف است با پیش‌بینی احکام موردنیاز در لایحه بودجه، سود سهام دولت در مؤسسات اعتباری و مالیات مأخوذه از بانک مرکزی و مؤسسات اعتباری را به میزان موردنیاز برای رسیدن نسبت کفایت سرمایه بانک‌های دولتی به نسبت کفایت سرمایه «مناسب»، به افزایش سرمایه مؤسسات اعتباری دولتی اختصاص دهد.

فصل ششم- نهادهای مکمل صنعت بانکداری

مبحث اول- صندوق ضمانت سپرده‌ها

ماده ۷- به منظور تضمین سپرده‌های اشخاص نزد مؤسسات اعتباری تا سقف معین، صندوق ضمانت سپرده‌ها، موضوع ماده (۹۵) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵ / ۱۰ / ۱۳۸۹، با انجام اصلاحات و رعایت شرایط مذکور در این فصل، به فعالیت‌های خود ادامه می‌دهد. صندوق، نهاد عمومی غیردولتی است و مطابق این قانون، به فهرست نهادهای عمومی غیردولتی، موضوع قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۹/۴/۱۳۷۳ اضافه می‌شود.

الف- صندوق از استقلال مالی و سازمانی برخوردار است.

ارکان صندوق عبارتند از:

۱. هیأت امناء؛

۲. هیأت مدیره؛

۳. هیأت عامل؛

۴. بازرس قانونی و حسابرس مستقل.

ب- هیأت عالی بانک مرکزی به موجب این قانون به عنوان هیأت امناء صندوق تعیین می شود. هیأت امناء، بالاترین مرجع سیاست گذاری، راهبری و نظارت بر عملکرد و حسن اجرای قوانین و مقررات در صندوق است.

ج- هیأت مدیره صندوق از پنج عضو به شرح زیر تشکیل می شود:

۱. چهار عضو غیراجرایی مورد تأیید هیأت امناء صندوق، دو نفر با پیشنهاد و حکم رئیس کل و دو نفر با پیشنهاد و حکم وزیر امور اقتصادی و دارائی؛

۲. یک عضو اجرائی که توسط اعضای غیراجرایی به رئیس کل پیشنهاد می شود و پس از تأیید هیأت امناء صندوق با حکم رئیس کل به عنوان مدیرعامل صندوق منصوب می شود.

اعضاء هیأت مدیره صندوق بصورت تمام وقت و برای مدت پنج سال در صندوق مشغول بکار می شوند. اعضای غیراجرایی هیأت مدیره نمی توانند هیچ گونه سمت مدیریتی، کارشناسی، مشاوره‌ای یا نظایر آن به استثنای عضویت در کمیته‌های حاکمیت شرکتی را در صندوق بپذیرند. رئیس هیأت مدیره صندوق از میان اعضای غیر اجرایی هیأت مدیره و با رأی اکثریت اعضا انتخاب می شود. در اولین دور تشکیل هیأت مدیره صندوق و در ابتدای سال سوم؛ عضویت دو عضو غیراجرایی به قید قرعه پایان می یابد. انتخاب مجدد این افراد برای عضویت در هیأت مدیره بلامانع است.

د- عزل هر یک از اعضای غیر اجرایی هیأت مدیره با درخواست مقام پیشنهاد دهنده آن عضو و تأیید هیأت امناء صندوق امکان پذیر است.

ه- اعضای هیأت مدیره و هیأت عامل صندوق مشمول ماده (۶۰) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۷/۸/۱۴۰۲ هستند. در مورد این اشخاص، محدودیت‌های مندرج در بندهای (ت) تا (خ) ماده مذکور فقط نسبت به مؤسسات اعتباری اعمال می شود. همچنین، بند (پ) ماده مذکور در مورد این اشخاص اعمال نمی شود.

و- عزل مدیرعامل صندوق با درخواست اکثریت اعضای غیراجرایی، یا رئیس کل بانک مرکزی، و تأیید هیأت امناء صندوق امکان پذیر است.

ز- تصدی هرگونه سمت در مؤسسات اعتباری به طور همزمان توسط اعضای هیأت مدیره، مدیرعامل و کلیه کارکنان صندوق ممنوع است.

ح- مدیرعامل نماینده قانونی صندوق است و می‌تواند به نمایندگی صندوق در مراجع قضائی اقامه دعوی کند. مدیرعامل می‌تواند در چهارچوب اساسنامه صندوق برخی از وظائف و اختیارات خود را به اعضای هیأت عامل تفویض کند.

ط- توقف فعالیت یا انحلال صندوق فقط به موجب قانون امکان‌پذیر است.

ی- سایر اجزاء اساسنامه صندوق و هرگونه تغییر در آن، مشترکاً توسط رئیس کل و وزیر امور اقتصادی و دارائی، پس از مشورت با هیأت امنای صندوق، پیشنهاد می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۸-

الف- عضویت کلیه مؤسسات اعتباری در صندوق الزامی است. سقف سپرده تضمین شده توسط صندوق، با پیشنهاد هیأت مدیره و تأیید هیأت امنای صندوق تعیین می‌شود و عنداللزوم مورد بازنگری قرار می‌گیرد. میزان حق عضویت مؤسسات اعتباری و نحوه محاسبه و پرداخت آن، با پیشنهاد هیأت مدیره و تأیید هیأت امنای صندوق تعیین می‌شود.

ب- پرداخت سپرده‌های تضمین شده سپرده‌گذاران با پیشنهاد معاون نظارت و تنظیم‌گری و تأیید هیأت امنای صندوق انجام می‌شود. صندوق موظف است حداکثر ظرف مدت سه روز از زمان تأیید هیأت امناء، سپرده‌های تضمین شده را به شیوه‌ای که هیأت امناء تعیین می‌کند، به سپرده‌گذاران پرداخت کند.

ج- صندوق به میزان بازپرداخت سپرده‌های سپرده‌گذاران، جزء بستانکاران مؤسسه اعتباری محسوب می‌شود. طلب صندوق در چهارچوب اولویت‌های مذکور در بند (و) ماده ۱۷ از محل دارائی‌های مؤسسه اعتباری پرداخت می‌شود.

د- مؤسسات اعتباری موظفند آمار، اطلاعات و گزارش‌های مورد نیاز صندوق را در اسرع وقت ارائه نمایند. همچنین، بانک مرکزی موظف است آمار، اطلاعات و گزارش‌های مرتبط با وظایف صندوق را با صندوق به اشتراک بگذارد.

ماده ۹-

الف- منابع مالی صندوق به شرح ذیل است:

۱. حق عضویت مشتمل بر:

- حق عضویت اولیه که میزان آن بر مبنای درصدی از سرمایه تأسیس مؤسسه اعتباری تعیین می‌شود؛

- حق عضویت سالانه که بر مبنای درصدی از میزان سپرده‌های مؤسسه اعتباری تعیین می‌شود؛

- حق عضویت خاص که بر مبنای میزان ریسک مؤسسه اعتباری تعیین می‌شود.

تبصره-میزان (درصدهای) حق عضویت اولیه و سالانه، و چهارچوب تعیین حق عضویت خاص براساس شاخص‌های مذکور در ماده (۲۰) قانون بانک مرکزی، توسط هیأت مدیره صندوق پیشنهاد می‌شود و به تصویب هیأت عالی می‌رسد.

۲. درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها در چهارچوب مصوب هیأت امناء؛

۳. تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و یا مؤسسات اعتباری؛

۴. جرمه‌های موضوع مواد (۲۳)، (۲۵) و (۶۰) قانون بانک مرکزی؛

۵. جرمه‌های موضوع این قانون؛

۶. سهام، عوائد سهام و حق تقدم موضوع بندهای (چ) و (د) این قانون؛

۷. سود خالص شرکت مدیریت دارائی‌ها؛

۸. کمک‌های مالی دولت به صورت بلاعوض یا قرض بدون سود؛

۹. وجوه دریافتی از هیئات تصفیه مؤسسات اعتباری منحل؛

۱۰. سایر منابع پس از تصویب هیأت مدیره و تأیید هیأت امناء صندوق.

ب- منابع صندوق نزد بانک مرکزی نگهداری می‌شود.

ج- هرگونه سهامداری و سپرده‌گذاری صندوق در مؤسسات اعتباری و مشارکت صندوق با مؤسسات اعتباری، به‌جز موارد استثنا شده در این قانون، ممنوع است.

د- صندوق از پرداخت هرگونه مالیات معاف می‌باشد.

ه- حق عضویت پرداخت‌شده توسط مؤسسه اعتباری تحت هیچ شرایطی قابل برگشت نیست و به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی همان سال مؤسسه اعتباری منظور می‌گردد.

و- در صورتی‌که منابع صندوق از کفایت لازم جهت ایفای تعهدات حال‌شده به سپرده‌گذاران مشمول تضمین برخوردار نباشد، مؤسسات اعتباری مکلفند سهم مشخصی که توسط صندوق تعیین و ابلاغ می‌شود و متجاوز از دو برابر مبلغ آخرین حق عضویت سالانه نمی‌باشد را به صورت پیش‌پرداخت حق عضویت‌های آتی در اختیار صندوق قرار دهند.

ز- در صورتی‌که مؤسسه اعتباری حق عضویت صندوق را در زمان مقرر پرداخت نکند، بانک مرکزی موظف است ظرف مدت هفت روز کاری، مبلغ مزبور را به حساب صندوق واریز نموده و معادل آن، حساب مؤسسه اعتباری موردنظر را بدهکار می‌کند.

ح- مرجع رسیدگی به اختلافات صندوق و مؤسسات اعتباری، هیأت عالی است.

مبحث دوم- شرکت‌های ارزش‌گذاری دارائی‌ها و تعهدات مؤسسات اعتباری

ماده ۱۰-

الف- شرکت ارزش‌گذاری دارائی‌ها و تعهدات مؤسسات اعتباری با مجوز بانک مرکزی توسط کارشناسان رسمی دارای پروانه کارشناسی مرتبط (به تشخیص بانک مرکزی) از کانون کارشناسان رسمی دادگستری و مرکز کارشناسان رسمی قوه قضائیه یا شرکتهای تامین سرمایه دارای مجوز ارزیابی دارایی‌های مالی از سازمان بورس و اوراق بهادار تأسیس می‌شود.

ب- صدور مجوز تاسیس و فعالیت شرکت‌های ارزش‌گذاری دارائی‌ها و تعهدات مؤسسات اعتباری با رعایت مواد (۱) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، منوط به تصویب اساسنامه آن‌ها توسط هیأت عالی است. احراز شرایط مؤسسين در حدود قوانین و بند (ه) این ماده توسط شورای تنظیم گری و نظارت بانکی است. اساسنامه نمونه شرکت‌های ارزش‌گذاری دارایی‌های مؤسسات اعتباری به تصویب هیأت عالی می‌رسد.

ج- بانک مرکزی موظف است با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارائی ظرف مدت شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون، روش‌های مجاز قیمت‌گذاری دارائی‌ها و تعهدات مؤسسات اعتباری را به تفکیک دارایی‌های منقول و غیر منقول، تسهیلات پرداختی، سهام تحت تملک و انواع تعهدات، تهیه کرده و به تصویب هیأت عالی برساند.

د- از زمانی که هیأت عالی تعیین می‌کند و نهایتاً هجده ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون، ارزش‌گذاری دارایی‌ها و تعهدات مؤسسات اعتباری صرفاً توسط شرکت‌های موضوع این ماده انجام می‌شود.

ه- مؤسسين حقیقی شرکت‌های ارزش‌گذاری دارایی‌ها و تعهدات مؤسسات اعتباری باید واجد شرایط زیر باشند:

۱. دارا بودن پروانه کارشناسی معتبر از کانون کارشناسان و مرکز وکلا و کارشناسان رسمی قوه قضائیه؛

۲. برخورداری از حداقل ۵ سال سابقه کارشناسی رسمی؛

۳. داشتن تجربه کافی در رسیدگی به پرونده‌های کارشناسی مؤسسات اعتباری (رعایت این شرط در مورد اکثریت مؤسسين لازم است)؛

۴. حسن شهرت، وثاقت و امانتداری؛

۵. نداشتن سابقه محکومیت مؤثر انتظامی در هیأت‌های انتظامی مربوط به مراجع صدور پروانه کارشناسی؛

۶. نداشتن سابقه محکومیت موثر کیفری.

و- مؤسسين، هیات مدیره، هیات عامل و سایر کارکنان شرکت‌های ارزش‌گذاری دارایی‌ها و تعهدات موسسات اعتباری نباید هیچگونه رابطه سهامداری، مدیریتی، مشاوره‌ای و استخدامی با موسسه اعتباری تحت ارزش‌گذاری و اشخاص مرتبط آن داشته باشند. عدم رعایت این بند موجب محکومیت به مجازات‌های مذکور در ماده (۲۳) قانون بانک مرکزی است.

ز- در صورتیکه هیأت مدیره یا هیأت تصفیه موسسه اعتباری نسبت به میزان ارزش‌گذاری انجام شده توسط شرکت ارزش‌گذاری دارایی‌ها و تعهدات موسسات اعتباری معترض باشند، می‌توانند ارزش‌گذاری دارایی موردنظر را به یک شرکت دیگر بسپارند. تغییر شرکت ارزش‌گذاری دارایی‌ها و تعهدات موسسات اعتباری تا دو نوبت مجاز است و آخرین ارزش‌گذاری معتبر خواهد بود.

ح- چنانچه هیأت مدیره یا هیأت تصفیه مؤسسه اعتباری یا معاون تنظیم‌گری و نظارت نسبت عملکرد شرکت ارزش‌گذاری دارایی‌ها و تعهدات موسسات اعتباری از حیث مطابقت فرآیند ارزش‌گذاری با قوانین، مقررات و دستورالعمل‌های ابلاغی بانک مرکزی اعتراض داشته‌باشند، می‌توانند به هیأت انتظامی بانک مرکزی شکایت کنند. شرکت‌های ارزش‌گذاری دارایی‌ها و تعهدات موسسات اعتباری، متناسب با نوع و میزان تخلف، مشمول مجازات موضوع ماده (۲۳) قانون بانک مرکزی می‌شوند.

ط- ارزش‌های تعیین‌شده توسط شرکت‌های موضوع این ماده می‌تواند در چهارچوب مصوب هیأت عالی، به‌عنوان قیمت پایه برای واگذاری دارایی‌های موسسات اعتباری مورد استفاده قرار گیرد.

مبحث سوم- شرکت مدیریت دارایی‌های شبکه بانکی

ماده ۱۱-

الف- شرکت مدیریت دارایی‌های شبکه بانکی، موضوع بند (پ) ماده (۸) قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱/ ۳/ ۱۴۰۳ [A۱]، که در این ماده به‌اختصار «شرکت» نامیده می‌شود، نهاد تخصصی وابسته به صندوق ضمانت سپرده‌ها است که وظیفه ارزشمندی‌سازی و واگذاری دارایی‌های موسسات اعتباری را برعهده دارد و سرمایه اولیه آن توسط صندوق ضمانت سپرده‌ها تأمین می‌شود. بند (پ) ماده (۸) قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱/ ۳/ ۱۴۰۳ [A۱] توسعه عیناً تنفیذ می‌شود.

ب- هیأت عالی به‌موجب این قانون به‌عنوان هیأت امنای «شرکت» تعیین می‌شود.

ج- اعضای هیأت مدیره «شرکت» از میان اشخاص امین و مورد وثوق با حداقل پانزده سال تجربه مرتبط و مفید، توسط هیأت مدیره صندوق ضمانت سپرده‌ها پیشنهاد شده، و پس از تأیید هیأت امنای «شرکت»، با حکم رئیس کل منصوب می‌شوند.

د- اعضای هیأت مدیره، هیأت عامل، مدیران و کارکنان «شرکت» مشمول بندهای (الف) و (ب) ماده (۶۰) قانون بانک مرکزی هستند.

ه- انتقال دارایی‌های مؤسسات اعتباری به «شرکت» در چهارچوب بند (ب) ماده (۸) قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱/ ۳/ ۱۴۰۳ [A۱] توسعه انجام می‌شود. بند مزبور، پس از اتمام زمان قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱/ ۳/ ۱۴۰۳ [A۱]، همچنان نافذ خواهد بود.

و- «شرکت» موظف است دارائی‌های در اختیار خود را به محض آماده شدن شرائط، در معرض واگذاری قرار دهد.

ز- «شرکت» می‌تواند دارائی‌های در اختیار خود را در قالب قرارداد فروش یا قرارداد اجاره به شرط تملیک واگذار کند. همچنین «شرکت» می‌تواند برخی از دارائی‌های در اختیار خود را که ارزشمندی آن‌ها نیاز به سرمایه‌گذاری و صرف هزینه زیاد دارد، در قالب قرارداد مشارکت کاهنده به سرمایه‌گذاران واگذار کند. واگذاری دارائی‌های در اختیار «شرکت»، اعم از این که در قالب قرارداد فروش، قرارداد اجاره به شرط تملیک یا قرارداد مشارکت کاهنده انجام شود، باید از طریق مزایده عمومی، به صورت کاملاً شفاف و به قیمت رقابتی انجام شود. واگذاری از طریق مذاکره، پس از دو نوبت برگزاری مزایده و تأیید شورای تنظیم‌گری و نظارت بانکی بلامانع است.

ح- پس از انتقال دارائی‌های مؤسسه اعتباری به «شرکت» و تا زمان واگذاری آن‌ها در قالب قراردادهای مذکور در بند (چ)، «شرکت» می‌تواند نگهداری، بهره‌برداری یا مدیریت دارائی‌های انتقال یافته را در قالب قراردادهای موقت به همان مؤسسه اعتباری واگذار کند.

ط- رسیدگی به دعاوی «شرکت» در مراجع قضایی فوراً و خارج از نوبت صورت می‌گیرد. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، دادستان‌های سراسر کشور و سایر دستگاه‌های اجرائی، نظارتی و قضائی - به تشخیص و درخواست معاون تنظیم‌گری و نظارت - موظف به همکاری با «شرکت» برای خلع ید از متصرفین غیرقانونی و رفع موانع ارزشمندی و فروش دارائی‌های در اختیار «شرکت» هستند.

ی- انحلال «شرکت» فقط به موجب قانون امکان‌پذیر است.

ک- «شرکت» از پرداخت مالیات بر نقل و انتقال، مالیات بر سود و مالیات بر عائدی سرمایه معاف است.

سایر اجزاء اساسنامه «شرکت» با پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارائی و بانک مرکزی تهیه و پس از تأیید هیأت عالی، به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

فصل هفتم- بازسازی و گزیر موسسات اعتباری

مبحث اول: بازسازی

ماده ۱۲-

الف- کلیه موسسات اعتباری موظفند تا پایان شهریور ماه هر سال نسبت به تهیه «برنامه بازسازی مؤسسه اعتباری» در چهارچوب ماده (۲۹) قانون بانک مرکزی و مطابق با الگو و دستورالعمل ابلاغی بانک مرکزی اقدام، و آن را به بانک مرکزی تسلیم کنند. هدف از برنامه بازسازی، تمهید آمادگی‌های لازم برای بازسازی مؤسسه اعتباری، در صورت خارج شدن نسبت‌های احتیاطی مذکور در ماده (۲۰) قانون بانک مرکزی از حدود مجاز است. برنامه بازسازی مؤسسات اعتباری باید به تصویب شورای تنظیم‌گری و نظارت بانکی برسد. مؤسسات اعتباری موظفند پس از وقوع هرگونه تغییرات در ساختار حقوقی و اداری و وضعیت مالی و عملیاتی مؤسسه اعتباری که به تشخیص معاون تنظیم‌گری و نظارت، دارای تاثیر قابل توجه بر کسب و کار مؤسسه اعتباری است، برنامه بازسازی خود را به‌روزرسانی کرده و به بانک مرکزی تسلیم کنند.

ب- مؤسسه اعتباری موظف است به‌محض ابلاغ معاون تنظیم‌گری و نظارت، اجرای برنامه بازسازی را آغاز کند. معاون تنظیم‌گری و نظارت موظف است در دوران بازسازی مؤسسه اعتباری، برای آن مؤسسه ناظر مقیم منصوب کند. ناظر مقیم نماینده تام‌الاختیار بانک مرکزی در مؤسسه اعتباری تحت سرپرستی است و حق حضور استطلاعی در مجمع عمومی، جلسات هیأت مدیره، کمیته‌های حاکمیت شرکتی، هیأت عامل و سایر جلسات مؤسسه اعتباری را دارد. مؤسسه اعتباری و کلیه سهامداران، مدیران و کارکنان آن موظفند اطلاعات و اسناد مورد درخواست ناظر مقیم را در اختیار وی قرار دهند. ناظر مقیم تحت هیچ شرایطی حق مداخله در تصمیمات و امور اجرایی مؤسسه اعتباری تحت بازسازی را ندارد.

ج- در صورتی که مؤسسه اعتباری از اجرای داوطلبانه برنامه بازسازی استنکاف کرده یا حسب گزارش ناظر مقیم یا تشخیص معاون تنظیم‌گری و نظارت، آن را به‌طور کامل یا مؤثر اجراء نکند، رئیس کل موظف است مطابق ماده (۳۰) قانون بانک مرکزی، سلب اختیارات مجمع عمومی، هیأت مدیره و هیأت عامل مؤسسه اعتباری و تعیین هیأت سرپرستی موقت برای آن را در دستور کار هیأت عالی قرار دهد. هیأت سرپرستی موقت موظف است برنامه بازسازی مؤسسه اعتباری را به‌موقع اجرا بگذارد.

د- علاوه بر مورد مذکور در بند (ب) این ماده، در صورت وقوع هر یک از موارد زیر، رئیس کل موظف است مطابق ماده (۳۰) قانون بانک مرکزی، سلب اختیارات مجمع عمومی، هیأت مدیره و هیأت عامل مؤسسه اعتباری و تعیین هیأت سرپرستی موقت برای آن را از هیأت عالی درخواست کند:

۱. نسبت کفایت سرمایه مؤسسه اعتباری در وضعیت «به شدت بحرانی» یا «بحرانی» قرار گرفته باشد؛
 ۲. نسبت کفایت سرمایه مؤسسه اعتباری در وضعیت «نامناسب» قرار گرفته باشد، اما ظن قوی وجود داشته باشد که در آینده نزدیک، نسبت مزبور در وضعیت «بحرانی» یا «به شدت بحرانی» قرار خواهد گرفت؛
 ۳. مؤسسه اعتباری با مشکل کمبود نقدینگی مواجه شده یا شواهد و قرائنی دال بر مواجه شدن مؤسسه اعتباری به مشکل کمبود نقدینگی وجود داشته باشد. منظور از مشکل کمبود نقدینگی این است که مؤسسه اعتباری برای پرداخت دیون و انجام تعهدات خود، راهی جز استفاده از تسهیلات اضطراری موضوع بند (ب) ماده (۴۵) قانون بانک مرکزی نداشته باشد؛
 ۴. میزان زیان انباشته مؤسسه اعتباری به نصف سرمایه آن رسیده و مجمع عمومی مؤسسه اعتباری برای افزایش سرمایه تشکیل نشده یا مجمع عمومی به افزایش سرمایه به میزان مورد نظر بانک مرکزی رأی نداده باشد؛
 ۵. رئیس کل به هر دلیل دیگری اطمینان حاصل نماید که اداره مؤسسه اعتباری و فعالیت‌های آن با مدیریت فعلی، ثبات و سلامت مؤسسه اعتباری و نظام بانکی کشور به مخاطره انداخته یا خواهد انداخت.
- ه- رئیس کل موظف است گزارش وضعیت ثبات و سلامت موسسات اعتباری، مشتمل بر وضعیت نسبت کفایت سرمایه و مانده اضافه برداشت آن‌ها را به همراه گزارش چگونگی استفاده از اختیارات موضوع این ماده، به صورت ماهانه به رؤسای قوای سه گانه، وزیر امور اقتصادی و دارایی و سایر اعضای هیأت عالی ارائه کند.

مبحث دوم: گزیر

ماده ۱۳-

الف- صندوق ضمانت سپرده‌ها به‌عنوان مدیر گزیر موسسات اعتباری موظف است برای موسسات اعتباری که در حال اجرای برنامه بازسازی-توسط هیأت مدیره مؤسسه اعتباری، یا هیأت سرپرستی موقت- هستند، حداکثر ظرف مدت سه ماه از زمان شروع برنامه بازسازی، مطابق الگوی مصوب هیأت عالی، برنامه گزیر تهیه نموده و به معاون تنظیم‌گری و نظارت تسلیم کند.

ب- برنامه گزیر مؤسسه اعتباری باید مشتمل بر موارد زیر باشد:

۱. تبیین دقیق و جامعی از شرایط و محیط داخلی و بیرونی مؤسسه اعتباری؛

۲. برآورد قابل قبولی از مقدار، ترکیب و درجه نقدشوندگی دارایی‌های مؤسسه اعتباری؛

۳. گزارش بدهی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری و طبقه‌بندی آن‌ها؛

۴. تعیین روش‌های گزیر قابل استفاده از میان روش‌های مذکور در ماده ۱۶ در صورت ورود مؤسسه اعتباری به مرحله گزیر، و تحلیل دقیق هزینه و فائده هر یک از روش‌ها؛

۵. چگونگی ارزش‌گذاری مؤسسه اعتباری و اموال و دارایی‌های آن در صورت ورود به مرحله گزیر؛

۶. اقدامات لازم برای حصول اطمینان از تداوم فعالیت‌های اصلی مؤسسه اعتباری طی دوره اجرای گزیر، که تعطیل شدن آن‌ها موجب اختلال در نظام بانکی کشور خواهد شد؛

۷. نحوه اطلاع‌رسانی فرایند گزیر به ذی‌نفعان.

ج- برنامه‌ی گزیر نباید مشتمل بر مفروضات ذیل باشد:

۱. امکان اتکاء به منابع دولتی؛

۲. امکان اتکاء به منابع و نقدینگی بانک مرکزی.

د- برنامه گزیر مؤسسات اعتباری باید به تصویب هیأت عالی برسد.

ه- سهامداران و مدیران سابق و فعلی، سهامداران و اعضای هیأت سرپرستی موقت مؤسسه اعتباری موظفند کلیه اطلاعات، اسناد و دسترسی‌های موردنیاز را در اختیار صندوق ضمانت سپرده‌ها قرار دهند. نمایندگان صندوق ضمانت سپرده‌ها می‌توانند در دوره بازسازی مؤسسه اعتباری، برای تهیه برنامه گزیر در مؤسسه اعتباری، در آن مؤسسه مستقر شوند؛ لکن حق مداخله در امور جاری مؤسسه اعتباری در حال بازسازی را ندارند.

تبصره- کلیه مؤسسات اعتباری موظفند حداکثر هر سه سال یک‌بار، یا هر زمان که معاون نظارت و تنظیم‌گری درخواست کند، «گزارش ارزیابی کیفیت دارایی‌های مؤسسه اعتباری» را توسط شرکت‌های ارزش‌گذاری دارایی‌ها و تعهدات مؤسسات اعتباری موضوع ماده ۱۰ این قانون تهیه و به بانک مرکزی تسلیم کنند. صندوق ضمانت سپرده‌ها می‌تواند برای تهیه برنامه گزیر مؤسسات اعتباری به گزارش موضوع این تبصره، در صورتی که بیش از یک سال از تهیه آن نگذشته باشد، استناد کند.

اجرای گزیر

ماده ۱۴-

الف- چنانچه رئیس کل در دوره‌ای که مؤسسه اعتباری توسط هیأت سرپرستی موقت اداره می‌شود، یا قبل از آن، براساس گزارش معاون تنظیم‌گری و نظارت، هیأت سرپرستی موقت، یا صندوق ضمانت سپرده‌ها به این

نتیجه برسد که اجرای برنامه بازسازی، منجر به اصلاح شاخص‌های ناظر به وضعیت سرمایه و نقدینگی مؤسسه اعتباری نخواهد شد، موظف است پیشنهاد گزیر مؤسسه اعتباری را پس از مشورت با شورای تنظیم‌گری و نظارت بانکی به هیأت‌عالی ارائه کند. هیأت‌عالی موظف است بلافاصله پس از دریافت گزارش رئیس کل، با برگزاری جلسات فوق‌العاده، گزارش مزبور را مورد بررسی قرار داده و تصمیم مقتضی اتخاذ کند. در صورت تصویب پیشنهاد رئیس کل توسط هیأت‌عالی، مؤسسه اعتباری وارد مرحله گزیر می‌شود.

ب- پس از ابلاغ مصوبه هیأت‌عالی مبنی بر گزیر مؤسسه اعتباری، صندوق ضمانت سپرده‌ها موظف است برای مؤسسه اعتباری در حال گزیر، «هیأت اجرائی گزیر» تشکیل دهد. هیأت اجرائی گزیر متشکل از سه یا پنج نفر متخصص بانکی امین و مورد وثوق، مشتمل بر مدیرعامل صندوق ضمانت سپرده‌ها است. در مورد مؤسسات اعتباری که توسط هیأت سرپرستی موقت اداره می‌شود، انتخاب اعضای هیأت سرپرستی موقت به‌عنوان اعضای هیأت اجرائی گزیر -در صورت دارا بودن شرایط لازم- بلامانع است. در هر حال، انتخاب اعضای هیأت اجرائی گزیر باید به تصویب هیأت مدیره صندوق ضمانت سپرده‌ها و تأیید رئیس کل برسد. مدیرعامل صندوق ضمانت سپرده‌ها، رئیس هیأت اجرائی گزیر مؤسسه اعتباری در حال گزیر است و می‌تواند با موافقت هیأت مدیره صندوق و تأیید رئیس کل، یک نفر از اعضای هیأت اجرائی گزیر را به‌عنوان جانشین خود در هیأت مذکور تعیین کند. در طول دوره گزیر، کلیه اختیارات مجمع عمومی مؤسسه در حال گزیر به هیأت‌عالی منتقل می‌شود و رئیس و اعضای هیأت اجرائی گزیر در حدود اختیارات و وظایف محوله، در مقابل هیأت‌عالی بانک مرکزی پاسخگو هستند. عزل اعضای هیأت اجرائی گزیر با پیشنهاد رئیس کل و تأیید هیأت‌عالی امکان‌پذیر است.

ج- مدیران و کارکنان سابق و فعلی مؤسسه اعتباری و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیر دولتی که به اموال، اسناد و اطلاعات مربوط به مؤسسه اعتباری در حال گزیر دسترسی دارند، از جمله قوه قضائیه و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، موظفند به درخواست رئیس هیأت اجرائی گزیر مؤسسه اعتباری، اموال، اسناد و اطلاعات مزبور را در اختیار هیأت اجرائی گزیر قرار دهند. مستنکف، به مجازات‌های درجه ۵ یا ۶ ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود.

وظائف و اختیارات هیأت اجرائی گزیر

ماده ۱۵-

الف- هیأت اجرائی گزیر از اختیارات زیر برخوردار است:

۱. کلیه اختیارات هیأت مدیره و هیأت عامل مؤسسه اعتباری در حال گزیر در چهارچوب اساسنامه مؤسسه اعتباری و مصوبات هیأت‌عالی؛

۲. کلیه اختیارات مذکور در بند (الف) ماده (۳۱) قانون بانک مرکزی؛

۳. کلیه اختیارات مذکور در برنامه گزیر مؤسسه اعتباری که به تصویب هیأت عالی رسیده است.

ب- هیأت اجرائی گزیر موظف است علاوه بر وظائفی که در اساسنامه مؤسسه اعتباری در حال گزیر برای هیأت مدیره و هیأت عامل تعیین شده-در چهارچوب مصوبات هیأت عالی-، بلافاصله پس از استقرار در مؤسسه اعتباری در حال گزیر وظائف زیر را انجام دهد:

۱. فرایند ارزش گذاری دارائی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری در حال گزیر را آغاز نموده و مقدمات لازم برای اجرای برنامه گزیر مؤسسه اعتباری را که قبلاً به تصویب هیأت عالی رسیده است، فراهم کند.

۲. در صورتی که برنامه گزیر مؤسسه اعتباری تهیه نشده باشد، یا هیأت اجرائی گزیر تغییراتی را در برنامه گزیر مؤسسه اعتباری لازم بداند، برنامه گزیر یا تغییرات آن را به معاون تنظیم‌گری و نظارت پیشنهاد کند. هیأت عالی موظف است ظرف مدت ده روز، در خصوص پیشنهادهای ارائه شده توسط هیأت اجرائی گزیر تصمیم‌گیری کند.

۳. برنامه گزیر مؤسسه اعتباری را بدون اعلام عمومی قبلی و در کوتاه‌ترین زمان ممکن به اجرا بگذارد.

۴. گزارش اجرای برنامه گزیر و وضعیت دارایی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری در حال گزیر را مستمراً-در فواصل موردنظر هیأت عالی- به معاون تنظیم‌گری و نظارت، رئیس کل و هیأت عالی ارائه کند.

۵. اجرای برنامه گزیر را طی حداکثر دو سال با کمترین هزینه مالی و اجتماعی و با هدف صیانت از منافع سپرده‌گذاران، به‌ویژه سپرده‌گذاران خرد و سایر ذی‌نفعان، به اتمام برساند. تمدید زمان اجرای برنامه گزیر با تصویب هیأت عالی برای دو دوره یک‌ساله دیگر بلامانع است.

روش‌های گزیر

ماده ۱۶-

الف- هیأت اجرائی گزیر می‌تواند استفاده از یک یا چند روش از روش‌های زیر را به هیأت عالی پیشنهاد دهد و پس از تصویب هیأت عالی، به اجرا بگذارد:

۱. تبدیل بدهی‌های ضمانت نشده مؤسسه اعتباری، از جمله «اوراق گواهی سپرده بلندمدت قابل تبدیل به سهام» موضوع ماده ۲ این قانون، به سهام؛

۲. انتقال هم‌زمان تمام یا بخشی از دارائی‌ها و بدهی‌های مؤسسه اعتباری در حال گزیر به یک مؤسسه اعتباری دیگر یا به «مؤسسه اعتباری انتقالی»؛

۳. جداکردن تمام یا بخشی از دارائی‌های بی کیفیت مؤسسه اعتباری در حال گزیر و انتقال آن‌ها به شرکت مدیریت دارائی‌ها؛

۴. انتقال تمام یا بخشی از مطالبات بانک مرکزی از مؤسسه اعتباری به صندوق ضمانت سپرده‌ها؛ و تبدیل مطالبات انتقال یافته به سهام صندوق در مؤسسه اعتباری؛

۵. فروش مؤسسه اعتباری در حال گزیر به صورت کامل، یا فروش بخش باقیمانده آن پس از اعمال سایر روش‌های گزیر، به یک مؤسسه اعتباری دیگر؛

۶. ادغام مؤسسه اعتباری در حال گزیر در یک مؤسسه اعتباری دیگر؛

۷. انحلال مؤسسه اعتباری در حال گزیر.

ب- هیأت اجرائی گزیر می‌تواند با هدف کاهش حجم زیان انباشته مؤسسه اعتباری، «اوراق گواهی سپرده بلندمدت قابل تبدیل به سهام» را به سهام تبدیل کند. این تبدیل، نیاز به اذن سهامداران، دارندگان «اوراق گواهی سپرده بلندمدت قابل تبدیل به سهام» و حکم مرجع قضائی ندارد. تبدیل سایر بدهی‌ها و تعهدات ضمانت نشده مؤسسه اعتباری، از جمله سپرده‌ها و مطالبات سهامداران مؤثر و سپرده‌ها و مطالبات «اشخاص مرتبط»، در صورتی که در اساسنامه یا قرارداد-حسب مورد- به آن تصریح نشده باشد، مستلزم اذن طلبکار یا حکم مرجع قضائی است. همچنین هیأت اجرائی گزیر می‌تواند ارزش اسمی سهام مؤسسه اعتباری را -با هدف کاهش حجم زیان انباشته آن- کاهش دهد.

ج- هیأت اجرائی گزیر می‌تواند تمام یا بخشی از دارائی‌های مؤسسه اعتباری در حال گزیر را به همراه تمام یا بخشی از بدهی‌ها و تعهدات آن، به یک مؤسسه اعتباری داوطلب واگذار نماید. در این روش، مجوز مؤسسه اعتباری در حال گزیر به مؤسسه اعتباری خریدار واگذار نمی‌شود. واگذاری دارائی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری در حال گزیر در این روش باید از طریق مزایده، به صورت کاملاً شفاف و به قیمت رقابتی انجام شود. استفاده از سایر روش‌های واگذاری غیر از مزایده، مشروط به تأیید دوسوم اعضای هیأت عالی است. اهلیت مؤسسه اعتباری داوطلب برای خرید دارائی‌ها و پذیرش تعهدات مؤسسه اعتباری در حال گزیر، باید به تأیید هیأت عالی برسد.

د- در صورتی که هیچ مؤسسه اعتباری، داوطلب خرید دارائی‌ها و پذیرش تعهدات مؤسسه اعتباری در حال گزیر نباشد، هیأت اجرائی گزیر می‌تواند برای این منظور، «مؤسسه اعتباری انتقالی» تأسیس کند و تمام یا بخشی از دارائی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری در حال گزیر را به آن منتقل نماید. مؤسسه اعتباری انتقالی دارای شخصیت حقوقی مستقل است و توسط هیأت اجرائی گزیر تأسیس می‌شود. بانک مرکزی موظف است با درخواست هیأت اجرائی گزیر و تصویب هیأت عالی، مجوز تأسیس و فعالیت مؤسسه اعتباری انتقالی را صادر کند. صندوق ضمانت سپرده‌ها تنها سهامدار مؤسسه اعتباری انتقالی است. هیأت عالی

می‌تواند به پیشنهاد معاون تنظیم‌گری و نظارت که مورد تأیید رئیس کل قرار گرفته باشد، مؤسسه اعتباری انتقالی را از رعایت برخی مقررات احتیاطی، الزامات حاکمیت شرکتی و تودیع سپرده قانونی مستثنی کند. مؤسسه اعتباری انتقالی حداکثر برای مدت سه سال می‌تواند فعالیت داشته باشد. تمدید این مدت با تصویب هیأت عالی حداکثر برای دو دوره‌ی یک‌ساله مجاز است. پس از انقضای مهلت‌های یادشده، مؤسسه اعتباری انتقالی باید به پیشنهاد هیأت اجرائی گزیر و تأیید هیأت عالی به یکی از صور زیر تعیین تکلیف شود:

۱. در یک مؤسسه اعتباری دیگر ادغام گردد.

۲. به سهامداران غیردولتی فروخته شود.

۳. پس از فروش کلیه دارائی‌ها و پرداخت یا تهاتر تعهدات، منحل گردد.

ه- هیأت اجرائی گزیر می‌تواند تمام یا بخشی از دارائی‌های بی‌کیفیت مؤسسه اعتباری درحال گزیر را جدا کرده و به شرکت مدیریت دارائی‌های بانکی موضوع بند (پ) ماده (۸) قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱/۳/۱۴۰۳ [A۱] منتقل کند. انتقال دارائی‌های مؤسسه اعتباری درحال گزیر به شرکت مدیریت دارائی‌های بانکی، با پیشنهاد هیأت اجرائی گزیر مؤسسه اعتباری و تأیید هیأت عالی انجام می‌شود. شرکت مدیریت دارائی‌ها با انتشار اوراق مالی اسلامی با ضمانت بانک مرکزی و تحویل آن به مؤسسات اعتباری درحال گزیر که دارائی‌های بی‌کیفیت آن‌ها را دریافت نموده است، در چهارچوب دستورالعملی که به تأیید هیأت عالی می‌رسد، با مؤسسات اعتباری مزبور تسویه حساب می‌کند. اوراق مالی اسلامی منتشره توسط شرکت مدیریت دارائی‌های بانکی از قابلیت توثیق نزد بانک مرکزی برخوردار است. ضریب توثیق توسط هیأت عالی تعیین می‌شود. همچنین، هیأت اجرائی گزیر می‌تواند درمقابل دارائی‌های انتقال یافته به شرکت مدیریت دارائی‌ها، بخشی از بدهی‌های مؤسسه اعتباری درحال گزیر را، که انتقال آن‌ها منع قانونی ندارد، به شرکت مدیریت دارائی‌ها منتقل نماید.

و- هیأت اجرائی گزیر می‌تواند با موافقت هیأت عالی، پس از انجام هر یک از روش‌های مذکور در بندهای (ب) تا (ه) یا بدون انجام آن‌ها، مؤسسه اعتباری درحال گزیر را (به‌همراه مجوز آن) مطابق این بند به یک مؤسسه اعتباری داوطلب واگذار کند، یا آن را مطابق بندهای (ز) و (ح) این ماده در یک مؤسسه اعتباری دیگر ادغام نموده یا منحل کند. فروش مؤسسه اعتباری درحال گزیر به مؤسسه اعتباری داوطلب باید از طریق مزایده عمومی، به‌صورت کاملاً شفاف و به قیمت رقابتی انجام شود. استفاده از سایر روش‌های واگذاری غیر از مزایده، منوط به تأیید دوسوم اعضای هیأت عالی است. در صورتی که از این روش برای گزیر مؤسسه اعتباری استفاده شود، مؤسسه اعتباری درحال گزیر با حفظ هویت حقوقی خود، به تملک مؤسسه اعتباری خریدار درمی‌آید. مؤسسه اعتباری خریدار سه سال فرصت دارد تا مؤسسه اعتباری درحال گزیر را به یکی از روش‌های زیر تعیین تکلیف نماید:

۱. مؤسسه اعتباری در حال گزیر را در خود ادغام کند؛

۲. سهام آن را از طریق عرضه در بورس به فروش برساند.

ز- هیأت اجرائی گزیر می‌تواند براساس قراردادی که با یک مؤسسه اعتباری داوطلب امضا می‌کند، مؤسسه اعتباری در حال گزیر را در مؤسسه اعتباری داوطلب ادغام کند. ادغام مؤسسه اعتباری در حال گزیر باید به تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده مؤسسه اعتباری پذیرنده ادغام و تأیید هیأت عالی برسد.

ح- هیأت اجرائی گزیر می‌تواند پیشنهاد انحلال مؤسسه اعتباری در حال گزیر -یا بخش باقیمانده آن، حسب مورد- را به هیأت عالی ارائه کند. در صورت تصویب انحلال مؤسسه اعتباری در حال گزیر توسط هیأت عالی، مراتب توسط بانک مرکزی جهت ثبت به مرجع ثبت شرکت‌ها اعلام، و فرایند تصفیه مؤسسه اعتباری منحل مطابق ماده ۱۷ این قانون آغاز می‌شود.

فصل هشتم- انحلال و تصفیه موسسات اعتباری

ماده ۱۷-

الف- در صورتی که انحلال مؤسسه اعتباری به تصویب هیأت عالی برسد، فرایند تصفیه با رعایت این قانون، و در موارد سکوت این قانون، با رعایت قانون تجارت، توسط هیأت تصفیه انجام می‌شود.

ب- هیأت تصفیه مؤسسه اعتباری از سه یا پنج نفر اشخاص امین و مورد وثوق به پیشنهاد هیأت مدیره صندوق ضمانت سپرده‌ها، تأیید هیأت عالی و حکم معاون تنظیم‌گری و نظارت تشکیل می‌شود.

ج- پس از تصویب انحلال مؤسسه اعتباری توسط هیأت عالی و تشکیل هیأت تصفیه، هیأت تصفیه جایگزین هیأت اجرائی گزیر می‌شود، کلیه مجوزهای صادره توسط بانک مرکزی، خودبه‌خود ملغی می‌گردد و باید در همه‌جا، از عبارت «در حال تصفیه» در انتهای نام مؤسسه اعتباری استفاده شود. انجام هرگونه عملیات بانکی و تجاری، جز آنچه برای تصفیه مؤسسه اعتباری در حال تصفیه ضرورت دارد، ممنوع است.

د- انحلال اختیاری مؤسسه اعتباری منوط به تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده مؤسسه اعتباری و تأیید هیأت عالی است.

ه- مدت زمان انجام عملیات تصفیه، دو سال می‌باشد و در صورت تقاضای رئیس هیأت تصفیه و تأیید هیأت عالی حداکثر برای یک‌سال دیگر قابل تمدید است.

و- در تصفیه بدهی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری در حال تصفیه، اولویت پرداخت با بستانکاران دارای وثیقه به‌میزان وثیقه آن‌هاست. پس از آن، سایر بستانکاران، به ترتیب زیر در اولویت پرداخت قرار دارند:

۱. هزینه‌های مربوط به بازسازی، گزیر، انحلال و تصفیه مؤسسه اعتباری و هزینه‌های دادرسی؛
۲. حقوق طلبکاران بابت فروش کالا یا خدمت به مؤسسه اعتباری و اجاره‌بها؛
۳. مطالبات کارکنان مؤسسه اعتباری بابت حقوق و مزایای ثابت به استثنای اعضای هیأت مدیره و هیأت عامل؛
۴. سپرده‌های جاری؛
۵. سپرده‌های قرض‌الحسنه و پس‌انداز؛
۶. مطالبات صندوق ضمانت سپرده‌ها بابت پرداخت سپرده‌های ضمانت‌شده؛
۷. اصل مطالبات بانک مرکزی؛
۸. اصل سپرده‌های سرمایه‌گذاری عام تا زمان انحلال؛
۹. سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری عام تا زمان انحلال؛
۱۰. اصل سپرده دارندگان گواهی سپرده خاص در صورتی که مؤسسه اعتباری بازپرداخت آن را تعهد کرده‌باشد؛
۱۱. حق بیمه غیرتجاری؛
۱۲. مالیات؛
۱۳. مطالبات بانک مرکزی بابت سود و خسارت تأخیر تأدیه؛
۱۴. مطالبات اعضای هیأت مدیره و هیأت عامل مؤسسه اعتباری بابت حقوق و مزایای ثابت؛
۱۵. حقوق دارندگان اوراق تبعی؛
۱۶. حقوق سهامداران ممتاز غیرمقصر؛
۱۷. حقوق سهامداران عادی غیرمقصر؛
۱۸. حقوق سهامداران ممتاز مقصر؛
۱۹. حقوق سهامداران عادی مقصر.

ز- پس از پرداخت بدهی‌ها و ایفای تعهدات بر اساس اولویت‌های تعیین شده در بند (الف)، اموال و وجوه باقی‌مانده به ترتیب مقرر در اساسنامه مؤسسه اعتباری، و در صورتی که اساسنامه در این خصوص تعیین تکلیف ننموده باشد، به نسبت سهام، بین سهامداران تقسیم می‌شود.

ح- رئیس هیأت تصفیه موظف است پس از تصفیه کلیه بدهی‌های مؤسسه اعتباری و تعیین تکلیف دارایی‌های باقیمانده آن، ختم عملیات تصفیه را به صورت رسمی به معاون تنظیم‌گری و نظارت اعلام نموده و کلیه دفاتر، اسناد و مدارک مربوط را به بانک مرکزی تحویل دهد. پس از خاتمه عملیات تصفیه، مراتب باید حداکثر ظرف مدت یک‌ماه توسط رئیس هیأت تصفیه به مرجع ثبت شرکت‌ها اعلام و در روزنامه رسمی و روزنامه کثیرالانتشار تعیین شده در آخرین اساسنامه مؤسسه اعتباری منحل شده، آگهی شود.

ط- امور مربوط به تصفیه مؤسسات اعتباری، در مواردی که در این قانون آمده است، از شمول مفاد قانون تجارت و اصلاحیه‌های بعدی و سایر قوانین مغایر مستثنی بوده و فقط تابع این قانون است. مواردی که حکم آن در این قانون معین نشده، تابع قانون تجارت و اصلاحیه‌های بعدی آن و سایر قوانین مربوط می‌باشد.

چنانچه دارایی‌هایی از مؤسسه اعتباری به وثیقه گذاشته شده باشد، از محل عواید حاصل از فروش دارایی‌های مزبور، ابتدا حقوق مرتهن پرداخت می‌شود. در صورتی که طلب مرتهن بیش از عواید حاصل از فروش دارایی‌های فوق‌الذکر باشد مابه‌التفاوت طلب بر حسب اولویت‌های مقرر در این ماده پرداخت می‌گردد. چنانچه طلب مرتهن معادل یا کمتر از ارزش کارشناسی وثیقه باشد، مرتهن مکلف است به محض دریافت طلب خود، نسبت به آزادسازی وثیقه اقدام نماید.

ی- تهاتر دارایی‌های مؤسسه اعتباری در حال تصفیه با بدهی‌های آن با تصویب هیأت تصفیه، و مشروط به عدم نقض اولویت‌های مذکور در این بند ماده مجاز است.

احکام متفرقه‌گیر، انحلال و تصفیه مؤسسات اعتباری

ماده ۱۸-

الف- نحوه ارزش‌گذاری، فروش و واگذاری دارایی‌ها و تعهدات مؤسسه اعتباری در حال‌گیر به موجب دستورالعملی است که توسط بانک مرکزی ابلاغ می‌شود.

بدعای علیه هیأت اجرائی‌گیر یا هیأت تصفیه به دلیل اقداماتی که در جریان‌گیر یا تصفیه مؤسسه اعتباری در چهارچوب اختیارات قانونی خود انجام داده‌اند، باید به طرفیت بانک مرکزی مطرح شود.

ج- در صورتی که تصمیمات و اقدامات هیأت سرپرستی موقت، هیأت اجرائی‌گیر یا هیأت تصفیه منجر به ورود غیرقانونی زیان به اشخاص شده باشد، زیان وارده توسط بانک مرکزی جبران می‌شود. بانک مرکزی

مكلف است در موارد تعدی و تفریط به تشخیص دادگاه، به اشخاصی که مرتكب تعدی یا تفریط شده‌اند، رجوع، یا علیه آنان اقامه دعوی نماید.

د- در صورتی که به تشخیص مرجع قضائی در جریان سرپرستی موقت، گزیر یا تصفیه مؤسسات اعتباری، تبانی صورت گرفته، یا به ضرر تمام یا بخشی از غرما، قراردادهایی منعقد شده‌باشد، یا اموالی حیف و میل شده‌باشد، مرتكب، مجرم شناخته شده و ضمن الزام به جبران ضرر و زیان وارده، طبق قانون مجازات می‌شود.

ه- دادستان کل کشور و دادستان‌های مراکز استان‌ها موظفند بلافاصله پس از اعلام بانک مرکزی یا رئیس هیأت اجرائی گزیر، دارایی‌های زیر را توقیف نمایند. هرگونه معامله و نقل و انتقال دارایی‌های مزبور از زمان اعلام بانک مرکزی یا رئیس هیأت اجرائی گزیر به دادستان کل کشور یا دادستان مرکز استان تا زمان صدور حکم قطعی دادگاه، ممنوع، باطل و بلااثر می‌باشد:

۱. دارایی‌هایی که سند آنها به نام مؤسسه اعتباری درحال گزیر نیست؛ اما بانک مرکزی یا مدیر گزیر مدعی هستند که دارایی‌های مزبور در واقع متعلق به مؤسسه اعتباری درحال گزیر می‌باشد؛

۲. دارایی‌هایی که به نام سهامداران یا مدیران مقصر مؤسسه اعتباری درحال گزیر نیست، اما بانک مرکزی یا مدیر گزیر مدعی هستند که دارایی‌های مزبور در واقع متعلق به سهامداران یا مدیران مقصر مؤسسه اعتباری درحال گزیر می‌باشد.

مرجع تشخیص تقصیر سهامداران یا مدیران مقصر، شعبه ویژه رسیدگی به اختلافات بانکی موضوع ماده (۳۵) قانون بانک مرکزی است. میزان مسئولیت هریک از سهامداران یا مدیران مقصر در جبران تعهدات و پرداخت بدهی‌های بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی، با توجه به مسبب یا غیرمسبب بودن وی، توسط شعبه مذکور تعیین می‌شود. همچنین، کلیه دستگاه‌های اجرائی، نظارتی و قضائی موظفند با درخواست بانک مرکزی، برای شناسایی و ردیابی دارائی‌های موضوع این بند، و سایر دارائی‌های سهامداران و مدیران مقصر مؤسسه اعتباری درحال گزیر همکاری کنند.

و- توقف عملیات بازسازی، گزیر و تصفیه، فقط با درخواست معاون نظارت و تنظیم‌گری، تأیید رئیس کل و تصویب هیأت عالی امکان پذیر است. طرح هرگونه دعوی از جمله دعوی سهامداران یا سایر ذی‌نفعان مؤسسه اعتباری درحال بازسازی، درحال گزیر یا درحال تصفیه در مراجع قضائی، منجر به توقف یا برگشت فرآیند بازسازی، گزیر یا تصفیه نمی‌شود.

ز- ادغام و انحلال مؤسسات اعتباری دولتی منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی است.

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب

۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح طرح گزیر نظام بانکی (حل و فصل مسئله بانک های ناسالم) تقدیم می شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل

به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- سابقه تقدیم

بر اساس ماده ۱۳۰ آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی		
طرح/لایحه جاری قبلاً تقدیم	☒ نگریده است	☐ گردیده است

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

طرح/لایحه تقدیمی ، از حیث ضوابط تدوین ایراد اساسی ندارد		
۱	دارای موضوع و عنوان مشخص :	☒ است ☐ نیست
۲	عنوان با مفاد طرح/لایحه، منطبق :	☒ است ☐ نیست
۳	دلایل مندرج در مقدمه توجیهی کافی و به دور از اجمال :	☐ است ☒ نیست
۴	توضیحات راجع به ضرورت رسیدگی به قید فوریت در مقدمه ارائه :	☐ شده است ☒ نشده است
۵	طرح دارای موضوع واحد :	☐ است ☒ نیست
	• و ارائه آن در قالب :	☐ ماده واحده ☒ مواد متعدد
	• با ایراد مواجهه :	☒ نیست ☐ است
۶	بند ۹ سیاست های کلی نظام قانونگذاری مبنی بر رعایت اصول قانون نویسی و قانونگذاری، لحاظ :	☒ شده است ☐ نشده است

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط تدوین

۱- لازم است عبارت (حل و فصل مسئله بانک های ناسالم) از عنوان طرح حذف گردد. ۲- مقدمه توجیهی فاقد ادله کافی برای ارائه طرح می باشد و تناسبی با حجم گسترده مواد آن ندارد بنابراین لازم بود به طور کامل به ضرورت قانونگذاری، فلسفه و هدف آن پرداخته شود و همچنین در مقدمه به قید یک فوریت آن اشاره ای نشده است. ۳- در طرح مذکور تسلسل در عناوین وجود ندارد. ۴- لازم است عناوین قانون مورد استناد به صورت کامل درج شود برای نمونه قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ، قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵/۱۰/۱۳۸۹، قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳/۳/۱۴۰۳ -۵ در بند (و) ماده(۳) عبارت «مجازاتهای درجه پنج قانون مجازات عمومی» به عبارت «مجازات تعزیری درجه پنج ماده ۱۹ قانون مجازات اسلامی» تغییر یابد. ۶- استفاده از لغات «سیستم»، «بورس»، «ریسک»، «کمیت» مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی می باشد و لازم است معادل فارسی آن درج گردد. ۷- مطابق

اصول نگارش متون قانونی فلسفه، ضرورت و هدف از تقدیم طرح باید در مقدمه بیان شود و درج آن در متن مناسب نیست. بنابراین پیشنهاد می شود متن مندرج در ذیل مواد ۵، ۷، به مقدمه توجیهی منتقل شود. ۸-منظور از عبارات «ذخیره گیری عمومی»، «ذخیره گیری نوعی» و «ذخیره گیری اختصاصی» در بخش تعاریف و اصطلاحات ذکر شود. ۹- در بند(د) ماده ۵ عبارت «این تبصره» به عبارت «این بند» اصلاح گردد. ۱۰- در بند(ط) ماده ۱۷ عبارت «سایر قوانین مغایر» دارای ابهام می باشد.

۳- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

طرح/لایحه تقدیمی، از حیث ضوابط ماهوی ایراد اساسی ندارد	
طرح/لایحه با سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام :	☒ مطابقت دارد ☐ تعارض ندارد
۱ طرح/لایحه با اصل ۳ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد ☐ دارد
۲ طرح/لایحه با اصل ۱۵ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد ☐ دارد
۳ طرح/لایحه با اصل ۵۲ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد ☐ دارد
۴ طرح/لایحه با اصل ۵۳ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد ☐ دارد
۵ طرح/لایحه با اصل ۶۰ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد ☐ دارد
۶ طرح/لایحه با اصل ۷۳ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد ☐ دارد
۷ طرح/لایحه با اصل ۱۳۸ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد ☐ دارد
۸ طرح/لایحه با اصل ۱۱۲ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد ☐ دارد
۹ طرح/لایحه با اصل ۱۵۸ قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد ☐ دارد
۱۰ طرح/لایحه با سایر اصول قانون اساسی مغایرت :	☒ ندارد ☐ دارد

شرح نظر کارشناسی اداره کل تدوین قوانین در خصوص ضوابط ماهوی

در خصوص سند چشم انداز و سیاست های کلی نظام

در خصوص مغایرت با اصول قانون اساسی

تعداد برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

در اجرای بند (۱)		
۱	در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط	☐ وجود ندارد ☒ وجود دارد که به ضمیمه تقدیم می‌شود.
۲	در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض	☒ وجود ندارد ☐ وجود دارد که به ضمیمه تقدیم می‌شود.

در اجرای بند (۳) :

نظر اداره کل مربوطه در خصوص لزوم قانونگذاری بر اساس طرح/لایحه جاری به ثبت نرسیده است.

تعداد برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

